

אישור פתיחת תיק

مصادقة على تسجيل قضية

ניתן אישור כי ביום (נُصادق بهذا بأنه في يوم) 16 מאי 2011 בשעה (الساعة) 10:11 נפתח בבית משפט זה (سجلت في المحكمة قضية تحمل الرقم) ת"צ 27110-05-11 שלו נ' עיריית אשדוד.

יש להמציא את כתב הטענות הפותח לבעלי הדין שכנגד, בתוך 5 ימים, בדואר רשום עם אישור מסירה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

عليك تسليم لائحة الأذعاء للطرف الآخر خلال 5 ايام بالبريد المُسجل مع وصل تبليغ إلا إذا أمرت المحكمة غير ذلك.

בענין:

ערן שלו ת.ז. 2103105937

ע"י ב"כ עוה"ד עדי מוסקוביץ ו/או שלומי אבני ו/או אחי
פלג, כהן, דויטש, מוסקוביץ - עורכי דין
מדרך מנחם בגין 52 תל אביב 67137
טל': 03-6372500; פקס: 03-6372520

וכן ע"י ב"כ עו"ד שמואל מישוק ו/או עינת טובול
מרחוב חיים משה שפירא 22, אשדוד

המבקש

- נגד -

עיריית אשדוד מ.ר. 500200704

מרחוב הבנים 12, אשדוד

המשיבה

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

[סעיף 11 לתוספת השניה לחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006]

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת כדלקמן:

- א. לאשר את הגשת התביעה המצורפת כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 [להלן - "חוק התובענות"]. כתב התביעה ובקשה זו ביחד יכוננו להלן: "התובענה".
העתק כתב התביעה מצורף לבקשה זו ומסומן במלים - "כתב התביעה".
- ב. לקבוע שהקבוצה המיוצגת בתובענה תכלול את כל מי ששילם למשיבה [להלן גם - "העירייה"] ב- 24 החודשים שקדמו להגשת התובענה [להלן - "תקופת התובענה"], ריבית פיגורים בגין תשלום שבוצע בתוך 30 ימים מהמועד לתשלום הדו-חודשי בצווי הארנונה שחלו בתקופת התובענה [להלן - "המועד לתשלום"].
- ג. לקבוע כי עלות התובענה הן כדלקמן:
1. עלות תביעה מדיני עשיית עושר ולא במשפט;
  2. גביית תשלומי חובה בניגוד לחוק או בחריגה מסמכות;
  3. עלות מתחום הפרת חובת תום הלב הכללית;
  4. עלות מתחום המשפטי המנהלי;
  5. עלות תביעה נזיקיות על-פי פקודת הנזיקין [נוסח חדש];
- ד. לקבוע כי התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לקבוצה - היינו עולות, מעשים ו/או מחדלים שהמשיבה ביצעה שלא כדין כלפי חברי הקבוצה בתקופת התביעה.
- ה. לקבוע כי הסעדים המבוקשים הם סעד כספי וסעד הצהרתי, כמפורט להלן:

(1) סעד כספי

השבת כל הסכומים שנגבו מחברי הקבוצה בתקופת התובענה כריבית פיגורים על תשלומי ארנונה ששולמו בטרם חלפו 30 ימים מהמועדים לתשלום שנקבעו בצווי הארנונה של המשיבה בתקופת התובענה [להלן- "הגביה"], בצירוף הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), תש"ס-1980 [להלן- "חוק הריבית"].

(2) סעד הצהרתי נלווה

לקבוע ולהצהיר כי המשיבה אינה רשאית לגבות ריבית פיגורים על תשלומי ארנונה (ואגרת שמירה) דו-חודשיים זולת אם לא שולמו תוך 30 ימים מהמועדים לתשלום שנקבעו בצווי הארנונה שחלו בתקופת התובענה.

- ו. להורות כי ההחלטה בבקשה זו ונוסחה יפורסמו בהתאם להוראות חוק התובענות.
- ז. לקבוע את שכר-טרחתם של ב"כ המבקש הח"מ וכן גמול מיוחד למבקש בערכאה זו.
- ח. ליתן הוראות נוספות בדבר הדיון בתובענה כפי שימצא לנכון בית המשפט הנכבד.
- ט. לחייב את המשיבה בהוצאות הדיון בבקשה זו, לרבות שכ"ט עו"ד ומע"מ בגינו כדין.

כל ההדגשות אינן במקור, אלא אם צוין אחרת במפורש.

כל הטענות נטענות במצטבר או לחלופין, בהתאם להדבק הדברים והקשרם.

א. רקע עובדתי ותמצית התובענה

1. העיריה היא רשות מקומית כמשמעה בפקודת העיריות [נוסח חדש] [להלן - "הפקודה"] ובחוק הריבית.
2. העיריה גובה מהמתחזיקים בנכסים בתחומה ארנונה כללית וכן, בצמוד לחיובי הארנונה, אגרת שמירה מכוח חוק העזר לאשדוד (שירותי שמירה ואבטחה) תשס"ג-2002 [להלן- "חוק העזר לשמירה"].
3. המבקש מתחזיק באשדוד בדירת מגורים ברחוב אברהם עופר, ובגינה הוא משלם לעיריה ארנונה כללית ואגרת שמירה.
4. בתקופת התובענה המבקש בחר לפעול בהתאם לחלופה הקבועה בצווי הארנונה, לפיה ניתן לשלם את הארנונה הכללית (ואגרת השמירה) בגין הדירה שלא בתשלום יחיד, אלא בשישה תשלומים שווים וצמודים למדד, שהמועד לתשלומם הינו היום הראשון של כל חודש אי-זוגי, לאורך שנת הכספים.
5. ואכן, בצווי הארנונה שחלו באשדוד בתקופת התובענה [להלן- "צווי הארנונה"] נקבע כי ניתן לשלם את הארנונה בשישה תשלומים דו-חודשיים שווים וצמודים למדד, בימים הראשונים של כל חודש אי-זוגי.

ראו למשל בסעיף 10 לצו הארנונה לשנת 2011:

10) מועדי תשלום הארנונה לשנת 2011
א) הארנונה הנייל תשולם לא יאוחר מיום 1/1/2011.
ב) למרות האמור לעיל ניתנת לחייב אפשרות לשלם את הארנונה דלעיל בהסדר תשלומים של 6 תשלומים דו חודשיים שווים וצמודים למדד החל מ- 1 לינואר, 1 במרץ, 1 במאי, 1 ביולי, 1 בספטמבר ו-1 בנובמבר. חישוב ההצמדה להסדר התשלומים ייעשה עפ"י חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה) ההסדר על תשלומי חובה תיקון תשנ"ד 1984.

מצ"ב **כנספת 1** העתק הקטעים הרלבנטיים מצווי הארנונה שחלו באשדוד בשנים 2009, 2010, 2011.

6. ביום 23.3.11 פנה המבקש אל משרדי העיריה במטרה לשלם את התשלום הדו-חודשי לתקופה 3/11-4/11 בהתאם לחיוב המקורי שקיבל מהעיריה בסמוך לתחילת השנה, בסך של 608.60 ש"ח.
- מצ"ב כנספח 2** העתק החיוב המקורי לתקופה 3/11-4/11.
7. להפתעת המבקש, העיריה לא גבתה את הסכום הנקוב בחיוב המקורי, בנימוק שחלף מועדו [בחיוב צוין "לתשלום עד 15/3/11"], ותחת זאת הפיקה במקום חיוב חדש שגבתה מהמבקש, בו על סכום החיוב המקורי הוסיפה הפרשי הצמדה **וגם ריבית פיגורים בסך של 4.57 ש"ח**, ובסה"כ 615 ש"ח.
- מצ"ב כנספח 3** העתק החיוב ששולם וקבלה על התשלום מיום 23.3.11.
8. **בתמצית, המבקש יטען כי העיריה גבתה ממנו את ריבית הפיגורים שלא כדין ובחריגה מסמכות, הואיל וחוק הריבית קובע שריבית פיגורים תיווסף רק אם התשלום לא שולם תוך 30 ימים מהמועד שנקבע לשילומו. ביום 23.3.11 טרם חלפו 30 ימים מיום 1.3.11, אשר נקבע כמועד לתשלום זה בצו הארנונה, ולכן העיריה גבתה את ריבית הפיגורים שלא כדין.**

ב. הטענות המשפטיות

9. עקרון "חוקיות המינהל" קובע שכל רשות מקומית רשאית לפעול רק במסגרת הסמכויות שהוקנו לה בחוק המסמך. בבדיקה האם פעולתה חרגה מסמכות, אין בודקים אם יש חיקוק האוסר זאת עליה, אלא אם יש חיקוק שהתיר את הדבר במפורש [א. וינוגרד רשויות מקומיות א' מהדורה 5 (1998)]. כך במיוחד לענין מסים ותשלומי חובה, שהטלתם הוגבלה בסעיף 1(א) לחוק יסוד: משק המדינה, הקובע:
- "מסים, מילואות חובה ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו, אלא בחוק או על פיו; הוא הדין לגבי אגרות".**
10. על רקע זה ההלכה היא שגביית מס בחוסר סמכות מהווה פגיעה קשה בשלטון החוק ובהגנה החוקתית על קניינו של האזרח [ראו למשל בג"צ 170/87 אסולין נ' ראש עיריית קרית גת, פ"ד מב(1) 678].
11. בתקופת התובענה העיריה גבתה מאת המחזיקים בנכסים בתחומה את הארנונה שהטילה מועצת העיר בצווי הארנונה שהתפרסמו לכל אחת משנות הכספים בתקופה זו מכוח חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), תשנ"ג-2003 ותקנות הסדרים במשק המדינה (ארנונה כללית ברשויות המקומיות), תשס"ז-2007 [להלן- "חוק ההסדרים" ו- "תקנות ההסדרים", וביחד- "חקיקת ההקפאה"], וכמו כן, בצמוד ובאותם החיובים גם את אגרת השמירה מכוח תוק העזר לשמירה. בהקשר זה קובע סעיף 4 לחוק העזר לשמירה:
- "הודעות ודרישות תשלום האגרה יומצאו למחזיק במצורף להודעות ודרישות התשלום של הארנונה".**
- מצ"ב כנספח 4** העתק חוק העזר לשמירה.
12. כאמור, בצווי הארנונה שחלו בתקופת התובענה נקבע כי הארנונה תשולם ביום הראשון לשנת הכספים בה הוטלה, **או בשישה תשלומים דו-חודשיים שווים וצמודים למדד כמשמעו בחוק הריבית, ביום הראשון לכל חודש אי-זוגי** [להלן- "הסדר התשלומים"].
13. הסדר התשלומים חל על תשלום אגרת השמירה, בהתאם לסעיף 4 לחוק העזר לשמירה.

14. הסדר התשלומים דנן נקבע בצווי הארנונה בהתאם לסעיפים 4(א) ו-4(אא) לחוק הריבית, המתירים לרשות המקומית לקבוע הסדר תשלומים לתקופה שלא תעלה על שנה, באופן שכל תשלום יישא הפרשי הצמדה למדד, והוא יישא גם ריבית פיגורים אם ורק אם לא שולם תוך 30 ימים מהמועד לתשלום:

"(א) רשות מקומית רשאית לקבוע לארנונה כללית ולמס עסקים הסדר לפרעונם בתשלומים (להלן - הסדר תשלומים) במשך תקופה שלא תעלה על שנה ממועד החיוב בהם; כל תשלום לפי הסדר כאמור ישולם בתוספת הפרשי הצמדה.

(אא) תשלום על פי הסדר תשלומים לפי סעיף קטן (א) שלא שולם תוך 30 ימים מהמועד שנקבע לשילומו, ישולם בתוספת תשלומי פיגורים."

15. הוראת סעיף 4(אא) לחוק הריבית, הקובעת כי ריבית הפיגורים תיווסף רק אם התשלום לפי הסדר התשלומים לא שולם תוך 30 יום מהמועד שנקבע לשילומו, הינה קוהרנטית להסדר הכללי הקבוע בסעיף 2 לחוק הריבית, לפיו ריבית פיגורים תיווסף לתשלום חובה לרשות המקומית רק אם לא שולם תוך 30 ימים מהמועד שנקבע לשילומו:

"(א) תשלום חובה שלא שולם תוך 30 ימים מהמועד שנקבע לשילומו ישולם בתוספת תשלומי פיגורים.

(ב) נקבע בחיקוק שתשלום החובה ישולם בתוך תקופה קצובה והוא לא שולם תוך 30 ימים מהיום שבו נסתיימה אותה תקופה, ייחשב היום הראשון של התקופה כמועד החיוב בתשלום החובה האמור לצורך הוספת תשלומי פיגורים עליו."

16. ריבית הפיגורים בהתאם לסעיף 1 לחוק הריבית היא ריבית צמודה גבוהה ועונשית באופיה, בשיעור של 0.75% המגיעים לכ- 10% בשנה, שתכליתה מחד גיסא לתמרץ את הנישומים לפרוע את חובותיהם לרשות המקומית, ומאידך גיסא לפצותה על הנזק הנגרם מפיגור בתשלום חובות המגיעים לה.

ראו בדברי המבוא להצעת חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה)(תיקון), תשמ"ד-1984 [הצ"ח 1684 מיום 28.5.84 ע' 263]:

"חלפו כארבע שנים מאז נכנס לתוקפו החוק העיקרי והתיקונים המוצעים בזה הם בחלקם בבחינת הפקת לקחים מהבעיות שנתגלו בהפעלתו ובחלקם הינם תיקונים המתבקשים כתוצאה מהתהליך האינפלציוני המואץ במשך אשר גורם לכך שאין די בהוראות הקיימות של החוק העיקרי להשגת המטרות שלשמן הוא נחקק, דהיינו המרצת התושבים לפרוע את חובותיהם במועד ומתן פיצוי לרשויות המקומיות על הנזק שנגרם להן במקרה של פיגור בתשלום החובות."

ראו גם דברי ההסבר לתקופה של 30 הימים, בסעיף 2 להצעת החוק האמורה:

"א. בסעיף 2 לחוק העיקרי ניתנה "תקופת חסד" של חדשיים לסילוק התשלום ללא תוספת תשלומי פיגורים. מוצע לקצר תקופה זו ל- 30 ימים."

ראו גם ביחס לאופי העונשי של ריבית הפיגורים, בדברי ההסבר להעלאת שיעורם מ- 4% לשנה ל- 0.5% לחודש, בכדי להחמיר את "הקנס" הגלום בהם, בסעיף 1 סיפא לדברי ההסבר להצעת החוק האמורה:

"הצורך בהעלאת חלק הקנס בתשלומי הפיגורים מריבית בשיעור של 4% לשנה ל- 0.5% לחודש נובע מכך שהניסיון הוכיח שאין די בשיעור הקיים כדי להמריץ חייבים לסלק את חובם לרשות המקומית. כן יש הכרח בקביעה שהריבית החודשית תהא צמודה שאם לא כן הרי ככל שתקופת הפיגור מתארכת כן הולך ונשחק ריאלית אלמנט הקנס שבתשלום הפיגורים."

17. המבקש יטען את המובן מאליו, והוא כי ביום 23.3.11 טרם חלפו 30 ימים מהמועד שנקבע לתשלום זה בהתאם לצו הארנונה (1.3.11), ועל כן לא היתה העיריה מוסמכת להשית על תשלום זה ריבית פיגורים, וזאת הן לפי צווי הארנונה, הן לפי חוק הריבית, והן לפי תכליתו של חוק הריבית – שהיא כאמור "להעניש" רק את מי שלא שילם לרשות המקומית את המגיע לה, בתוך 30 ימים מהמועד לכך.
18. על העיריה להשיב אפוא למבקש ולכל חברי הקבוצה את סכומי ריבית הפיגורים שגבתה שלא כדין ביחס לכל התשלומים הדו-חודשיים ששולמו בטרם חלפו 30 ימים המועד לתשלום.

ג. עילות התביעה

19. בנוסף לאמור לעיל יפורטו להלן עילות התביעה נגד המשיבה בהתבסס על דברי חקיקה שונים.

ג(1) דיני עשיית עושר ולא במשפט

20. המשיבה חייבת להשיב לחברי קבוצה את כל הכספים שגבתה ביתר ולא כדין מכוח סעיף 1(א) לחוק עשיית עושר ולא במשפט התשל"ט-1979 (להלן: "חוק עשיית עושר"). המשיבה חייבת כרשות ציבורית להקפיד על ניהול תקין ומקצועי ולא לגבות כספים שלא כדין [ת.א (ת"א) קופת חולים נ' עיריית ת"א, נבו; ע"א 1761/02 רשות העתיקות נ' מפעלי תחנות בע"מ, נבו; ענין שירותי בריאות כללית, נבו; ת.א (ת"א) קופת חולים לעובדים לאומיים נ' עיריית ת"א (18.3.09) נבו].
21. המשיבה לא תוכל להיות פטורה מהשבה מכוח סעיף 2 לחוק עשיית עושר, נוכח חסרון הכיס שנגרם לקבוצה, המצטבר מן הסתם הרבה מעבר לתקופת התביעה המוגבלת לפי חוק התובענות, ונוכח העובדה כי מקום שהעיריה גובה תשלום עונשי מובהק, חייבת היא להקפיד שבעתיים שהוא מגיע לה.
22. לחובת ההשבה ישנו יסוד מרתיע ומחנך, המגשים עקרון חשוב של תכלית חוק התובענות [ראו: ת"צ (מרכז) 17302-07-10 ארבל נ' מועצה מקומית אליכין, נבו]. ההשבה חשובה גם למען אמון הציבור ברשויות השלטון ובשלטון החוק – תכלית חשובה נוספת בדיני המס ובפרט במסגרת הייצוגית [ראו: ת.א. 1690/01 רונן נ' מועצת עיריית בת-ים נבו; י' פרידמן דיני עשיית עושר ולא במשפט מעמ' 877].
23. המבקש ער לכך שבענין שרותי בריאות כללית הועמדו לדיון נוסף עקרונות חובת ההשבה של כספים שגבתה רשות שלא כדין. אולם, לעת הזו חובת ההשבה של הרשות המנהלית אינה "שאלה נכבדה שטרם הוכרעה" [כדברי כב' השופט גרוסקופף, ת.צ. (מרכז) 5731-08-07 יובל קיכל נ' בזק (8.3.10), נבו, ס' 24], וזאת לאור פסקי הדין של בית המשפט העליון בענין רשות העתיקות ובענין שרותי בריאות, שביססו את חובת הרשות להשיב סכומים עודפים שגבתה כאגרה או כמס שלא כדין. יצוין שבדיון הנוסף לא הועמדה למבחן שאלת חוקית הגביה, ועוד יצוין שבאותו מקרה לא דובר בתביעה ייצוגית, שבה המחוקק קבע מראש איזונים לענין ההשבה, לרבות בסעיפים 9 ו-21 לחוק התובענות.

ג(2) עילות תביעה מדיני חובת תום הלב הכללית ומתחום המשפט המינהלי

24. המבקש יטען שהעיריה הפרה את חובותיה כרשות שלטונית הגובה תשלומי חובה לנהוג בהגינות ובתום לב, שמקורה גם בסעיף 61(ב) לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973 וגם בהלכה הפסוקה, המדגישה את חובת ההגינות המוגברת. מדובר בחובות מחמירות גם לאור ההגנה החוקתית על הקניין של חברי הקבוצה, ולאור ההלכה שגביית תשלומי חובה בחריגה מסמכות מהווה פגיעה קשה וחמורה בשלטון החוק [בג"צ 170/87 אסולין ואח' נ' ראש עיריית קרית גת פ"ד מב(1) 678; עע"מ 3874/02 עיריית חדרה ואח' נ' חברת שיקרציי תעשיות בע"מ פ"ד נח(5) 877].

25. המבקש יוסיף כי בנסיבות הענין הגביה נעשתה בחוסר סבירות קיצונית, הואיל ולא יעלה על הדעת שמקום שהחוק מטיל ריבית פיגורים עונשית, העיריה תגבה אותה ממי שאינו "בפיגור" כלל ועיקר.

ג(3) עילות תביעה על פי פקודת הנזיקין

26. מעשיה ומתדליה של העיריה המתוארים לעיל מהווים גם עוולות של הפרת חובה חקוקה ואו רשלנות לפי פקודת הנזיקין [נוסח חדש] (להלן: "פקודת הנזיקין").

27. הפרת חובה חקוקה – הואיל והכספים נגבו בחריגה מסמכות, בניגוד לסעיף 1 לחוק יסוד: משק המדינה, וכן ל-"דיני ההקפאה" האוסרים העלאה מוסווית או עקיפה של ארנונה, ובשל כך נגרם אותו הנזק (גביה ביתר) שהחובה החוקית נועדה למנוע; והואיל והכספים נגבו בניגוד מוחלט להוראות מפורשות המובאות לעיל מתוך חוק הריבית עצמו.

28. רשלנות – הואיל והגבייה היתה מנוגדת לכלל הפחות לחובת זהירות ומיומנות סבירה המוטלת על רשות מקומית הגובה כספים. בכך גרמה המשיבה לחברי הקבוצה נזק קונקרטי והוא החיובים שגבתה מהם.

ד. האינטרס הציבורי הינו לחייב את המשיבה בהשבה

29. לאור המסכת העובדתית והמשפטית שהוצגה לעיל וחובת תום הלב המוגברת שחבה המשיבה כרשות שלטונית, קיים אינטרס ציבורי ראשון במעלה להורות למשיבה להשיב לאלתר את כל הגביה ביתר.

30. בעמ"נ 227/04 פרץ בוני הנגב-אחים פרץ בע"מ ואח' נ' עיריית בית שמש נבו, נפסק שהציבור בכלל והמעוררות בפרט רשאים היו לצפות כי הרשות תנהג כדין. ואם לא כך, עליה להשיב את שקיבלה. ככל שהרשות המקומית תדע שיוטל עליה להשיב כספים שגבתה מהאזרח שלא כדין, כך תגבר מצידה המודעות לזהירות ולאחריות הנדרשת בגביית תשלומי חובה.

31. בע"א 5242/04 עיריית בית-שמש ואח' נ' רוטשטיין נבו, נקבע כי בשאלה, האם חיוב הרשות בהשבה יהיה בלתי-צודק, יש לבחון תחילה את תום-ליבה של הרשות בביצוע הגביה, וכאשר המדובר בהטלת תשלום חובה במקרה גבולי, עליה לנקוט במשנה זהירות ואחריות. בנסיבות הענין כמתואר לעיל, לא מדובר כלל במקרה גבולי. כפי המפורט לעיל, המשיבה לא תוכל לטעון לתום-לב.

32. ראו עוד גם בפרשת רשות העתיקות ופרשת שרותי בריאות כללית הנ"ל.

ה. סכום ההשבה לקבוצה

33. המבקש יטען כי הנתונים בדבר היקף חיובי הארנונה שהעיריה גבתה בתקופת התובענה במסגרת הסדר תשלומים ושיעורי ריבית הפיגורים שהשיתה עליהם מצויים מטבע הדברים בידי העיריה.

34. התביעה האישית מוגשת ע"ס של 4.57 ש"ח שאותם גבתה העיריה מהמבקש עצמו בניגוד לדין.

35. המבקש עיין בדוחות הכספיים של העיריה לשנת 2008 [האחרונים שהתפרסמו באתר האינטרנט שלה] וראה כי באותה שנה העיריה חיבה את הנישומים בריבית פיגורים בסך כולל של כ- 5,397,000 ש"ח.

מצ"ב כנספת 5 העתק הקטע הרלבנטי מהדוחות הכספיים של העיריה לשנת 2008.

36. המבקש מעריך כי סך גביית תשלומי הפיגורים בגין תקופה שאינה עולה על 30 ימים מהמועדים לתשלום כמפורט לעיל, מגיע לכ- 20% מהסכום האמור, כלומר כ- 1,060,000 ש"ח בשנה.

37. לפי שכך המבקש מעריך על דרך האומדנא את סכום ההשבה לחברי הקבוצה בגין תקופת התובענה בסך של כ- 2,100,000 ש"ח, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית לפי חוק הריבית עד מלוא ההשבה.
38. כאמור הנתונים המלאים בענין זה מצויים בידי העיריה ובמידת הצורך יתוקן סכום התובענה בהתאם.

ו. התובענה מתאימה למסגרת הייצוגית

39. בית המשפט הנכבד מתבקש לאשר תובענה זו כתובענה ייצוגית לפי סעיף 3 לחוק התובענות ופריט 11 לתוספת השניה לאותו חוק, הואיל ומדובר ב- "תביעה נגד רשות להשבת סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר", היא ריבית הפיגורים שהעיריה גבתה מחברי הקבוצה, ועל כן התביעה להשבתה מקימה עילה לתובענה ייצוגית בהתאם לחוק התובענות.
40. מרכז הכובד של התובענה מצוי בתביעה כספית להשבה, הנובעת בין היתר מעילות של עשיית עושר ומהעובדה שהעיריה גבתה את הכספים הללו בניגוד להוראות חוק מפורשות וכמו כן בחריגה מסמכות.
41. המבקש יטען שהוכיח, לפחות במידת הצורך לקבלת בקשה זו, כי מעשי העיריה נעשו לכל הפחות מתוך זלזול או העדר שימת לב כראוי וכנדרש להוראות הדין מצד רשות שלטונית הגובה תשלום חובה.

גודלה של הקבוצה מצדיק את קבלת הבקשה לאישור התובענה הייצוגית

42. המבקש מבקש לייצג את כלל משלמי הארנונה (ואגרות השמירה) בתחום המשיבה אשר חויבו בריבית פיגורים בגין תשלום דו-חודשי ששולם בטרם חלפו 30 הימים מהמועד שנקבע לתשלום, בחריגה מסמכות, בחוסר סבירות ובאפליה. היקפה וגודלה של הקבוצה מצדיק את הדרך של תובענה ייצוגית. אף לא קיימת דרך אחרת להושיב את כל הצדדים הרלבנטיים במסגרת משפטית הולמת ויעילה, שיתכן גם תאפשר להגיע לפתרון שלא יחייב הכרעה שיפוטית.
43. גודלה של הקבוצה גם אינו מאפשר מבחינה מעשית לצרף את כל חבריה למסגרת של תביעה רגילה, ויש בכך טעם נוסף המצדיק את אישור התובענה הייצוגית. בכך מוגשמת תכלית החוק לאפשר לאדם או לקבוצת אנשים, שנזקו של כל אחד מהם הינו קטן יחסית, לתבוע בשם כל הנפגעים האנונימיים שסכום תביעתם הכולל הינו גבוה לאור ריבוי מספרם, ואילו כל אחד מהם עלול להירתע מהגשת תביעה פרטית בשל הטרחה וההוצאות הכרוכות בכך, מול הסכום הקטן יחסית של הנזק הפרטי [השווה: ת.א. (ת"א) 1782/01 הרשקו נ' עיריית ת"א, נבו; ת.צ. (מרכז) 1260-03-10 ברוך נ' עיריית רעננה, נבו].

התובענה מעלה שאלות מהותיות של עובדה ומשפט משותפות לחברי הקבוצה וקיים סיכוי סביר כי הן יוכרעו לטובתם

44. השאלה העיקרית (אם לא היחידה) השנויה במחלוקת בתובענה: האם המשיבה גבתה או שלא כדין את ריבית הפיגורים מחברי הקבוצה. זוהי שאלה מהותית ומשפטית באופיה, המשותפת לחברי הקבוצה המיוצגת. למעשה, ספק אם יכולה להיות מחלוקת של ממש בשאלה זו, לאור ההוראות המפורשות הן בצווי הארנונה ומכל מקום בחוק הריבית עצמו.
45. למבקש וליתר חברי הקבוצה עילת תביעה משותפת: בבסיס התובענה עומדת שיטת פעולה זהה של המשיבה כלפי כל חברי הקבוצה ששילמו למשיבה את החיובים כאמור.

46. כל השאלות העיקריות לדיון בתובענה זו מתנקזות לשאלה אחת, הנוגעת באופן זהה לכל חברי הקבוצה המיוצגת וכוללת את כל מרכיבי עילת התביעה. אף אם ייתכנו הבדלים **ולבנטיים** בין פרטים בודדים מתוך הקבוצה המיוצגת (דבר המוכחש), ההלכה היא כי הפרות המבוצעות באופן שיטתי ואחיד, אף אם לא במסמך אחד או בבת אחת, עומדות בגדר הדרישה לקיומה של עילה משותפת [למשל ת.א. (נצרת) 785/98 זילברשלאג עיטל נ' אל על נתיבי אויר לישראל בע"מ נבו]. מעבר לכך גם לא נחוצה זהות מוחלטת בכל השאלות הטעונות הכרעה עובדתית או משפטית. די בכך שהשאלות העיקריות תהיינה משותפות לחברי הקבוצה [רע"א 8268/96 רייכרט נ' שמש (פ"ד נה(5) 276 בעמ' 296].

47. המבקש יוסיף כי **ההשבה** תהיה קלה ונוחה - בדרך של חישוב אריתמטי פשוט. בעובדה שייתכן ויושבו סכומים שונים לחברים שונים בקבוצה, כנגזרת של התשלומים בפועל, אין כדי להגביל או להקשות על אישור התובענה כייצוגית [בשא (ת"א) 31032/06 סריגי שלום מ נ' עיריית תל-אביב נבו]. בהתאם לפסיקה, אין חובה שסכום ההשבה לכל חבר בקבוצה יהיה זהה. די בכך שיינתן סעד הצהרתי (נלווה) על חובת ההשבה ועל העקרון לפיו על המשיבה לחשבה בפועל [ענין סריגי שלום; ת"א (ת"א) 16/97 זימבר נ' עיריית ת"א דינים-מחוזי, לב(2) 507; ע"א 1977/97 ברזני נגד בוק פ"ד נה(4) 584, ס' 28].

התובענה הייצוגית היא הדרך העדיפה, המוצדקת וההוגנת להכרעה במחלוקת

48. המבקש יטען שדי בכך כי לחלק מחברי הקבוצה אין כדאיות כלכלית לתבוע את זכויותיהם בתובענה רגילה ו/או כי מדובר בקבוצה גדולה, שסבלה מאותה פגיעה שיטתית, כדי לקבוע שתובענה ייצוגית תהיה הדרך המוצדקת והעדיפה ביותר להכרעת המחלוקת בנסיבות הענין. המשיבה פגעה בקניינם של חברי הקבוצה כתוצאה משיטת פעולה זהה או דומה, והדרך ההוגנת ביותר בנסיבות אלה תהיה פעולה קולקטיבית עבורם ומטעמים בתובענה הייצוגית. הליך כזה הינו הדרך העדיפה, המוצדקת, ההוגנת וגם היעילה ביותר להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין.

49. המבקש יטען כי ניהול תובענה נפרדת בידי כל תובע בנפרד יהיה כרוך בעלויות גבוהות עשרות מונים מניהול תובענה ייצוגית זו, גם לכל אחד מחברי הקבוצה הגדולה, גם למשיבה (ובעקיפין לכלל תושביה), וגם למערכת המשפט, קרי לציבור כולו. בנוסף, המקרה בו מספר חברי הקבוצה גדול וסכום תביעה כל בודדת קטן יחסית הינו "טיפוסי" מטבעו לתובענה ייצוגית, תוך הגשמת המטרה של מכשיר דיוני זה, להשיב את הגביה שהמשיבה גבתה שלא כדין לחברי הקבוצה הזכאים כולם לאותו סעד עקרוני. זאת מקל וחומר, לאור תקופת ההשבה המקוצרת מאוד שנקבעה בסעיף 21 לחוק.

50. בנסיבות כאלה התובענה הייצוגית גם תחסוך זמן שיפוטי יקר ומשאבים מיותרים, שיושחתו לריק אם ינוהלו במקומה תביעות פרטיות נפרדות. בכך גם יימנע החשש מפני החלטות סותרות בהליכים דומים.

51. בנוסף, הפער ביחסי הכוחות בין המשיבה ובין הנישום הטיפוסי מהווים שיקול נוסף לאישור התובענה. כידוע, קיים חשש ממשי לקושי בניהול תביעות נגד רשויות המינהל: גופים התלויים בחסדן יהססו להגיש נגדה תביעות ואילו יחידים יתקשו לממן את ההליך היקר. חוסר האיזון בין השחקנים הפועלים בזירה הינו אחד השיקולים הנכבדים לאישור תובענה ייצוגית, שתכליתה גם אכיפת הדין ומניעת פעולות בניגוד לחוק [ראה למשל: רע"א 3126/00 א.ש.ת נגד מדינת ישראל, פ"ד נז (3) 220].

52. המבקש יוסיף כי אדם מן היישוב לרוב אינו בקי בבדיקת התשתית החוקית הכרוכה בבדיקת חיובים עירוניים שונים שבהם הוא מחויב וגם אינו נדרש להשוותם למקורות הדין המסמיך וההלכה הפסוקה העדכנית [ת.א. (י"ס) 1114/99 אליהו שוקרון נ' עיריית ירושלים, נבו].

כל נישום רשאי להניח שהוא מחויב ומשלם כפי הנדרש ממנו בהתאם להוראות החוק ולאחר שהרשות המקומית – קל וחומר מקום שהיא מפיקה חיובים ממוחשבים – בדקה היטב שהיא דורשת רק את המגיע לה עובדתית וגם משפטית [ראו בענין **שרותי בריאות כללית**].

שיקול זה תומך, מחד גיסא, באישור תובענה ייצוגית שבה ניתן לברר ביעילות המרבית את המחלוקת, ומאידך גיסא, בהגשתה באמצעות עו"ד **המתמחים** בתחום המשפטי הרלבנטי [ת"מ (ת"א) 113-09 מלר נ' עיריית מודיעין-מכבים-רעות, נבו].

קיים יסוד סביר להניח כי התובע וב"כ התובע מייצגים בדרך הולמת את כל חברי הקבוצה

53. קיים יסוד סביר שהמבקש, המגיש את התובענה על יסוד עילת תביעה אישית ולטובת כלל חברי הקבוצה ושלטון החוק בכללותו, לאחר שמכתבו לגזבר העירייה לא זכה למענה, ייצג בדרך נאמנה והולמת את עניינם של חברי הקבוצה, ללא ניגוד עניינים ושלא בחוסר תום-לב.

54. ב"כ המבקש הח"מ הינם כשירים לייצג בדרך הולמת את עניינם של המבקש ושל הקבוצה המיוצגת.

55. משרדם של עוה"ד עדי מוסקוביץ ושלומי אבני הח"מ עוסק במיסוי המוניציפאלי ותשלומי חובה לרשויות מקומיות וזהו תחום מומחיותו ועיסוקו הכמעט **בלעדי**. למשרד ניסיון מוכח בליטיגציה בתחום זה, ומייצג חברות וגופים מובילים במשק ואף נכסים השייכים למדינה (מכוח הרשאת היועץ המשפטי לממשלה). רבים מעוה"ד במשרד בעלי השכלה והכשרה נוספת, בפרט כלכלנים, ועו"ד איתי כהן העומד בראשו הוא גם רואה-חשבון. למועד זה, המשרד כ-25 בקשות לאישור תובענות ייצוגיות נגד רשויות מקומיות. חלקן עוד מתנהלות, אחדות בהליכי מו"מ לפשרה או ממתנות להכרעה, וכמה מהן כבר הובילו לחדילה מהגביה, למשל: ת.צ. (מרכז) 1260-03-10 **ברוך נ' עיריית רעננה**; ת.מ. (בי"ש) 102/09 **דדון נ' עיריית אשדוד**; ת.מ. (ת"א) 123/07 **שרית חבה נ' עיריית בת ים**; ת.צ. (בי"ש) 5489-12-10 **א.מ. טכנולוגיות שיווק נ' עיריית ב"ש**; ת.צ. (מרכז) 49716-11-10 **אביר נ' עיריית פתח תקוה**;

משרדו של עו"ד מישוק הח"מ ממוקם באשדוד ועוסק גם כן במיסוי מוניציפלי לרבות תובענות ייצוגיות.

ז. סוף דבר

56. לבית המשפט הנכבד סמכות עניינית וגם סמכות מקומית לדון בתובענה, מתוקף הוראות חוק התובענות, חוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000, תקנות התובענות הייצוגיות תש"ע-2010, ותקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.

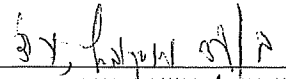
57. לאור האמור לעיל, אין ספק כי אישור התובענה כייצוגית ישרת את המטרות לשמן הוגשה.

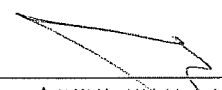
58. בקשה זו נתמכת בתצהיר המבקש, מר ערן לוי.

59. בית המשפט הנכבד מתבקש אפוא לאשר את התובענה כייצוגית ולהורות כמבוקש בפתיח לבקשה זו.

60. כמו כן יתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבה בהוצאות בקשה זו, לרבות גמול למבקש ושכ"ט עו"ד ומע"מ בגינו כדין.

מן הדין ומן הצדק להיעתר לבקשה.

שמואל מישול, עו"ד (מ.ר. 31569)

עדי מוסקוביץ, עו"ד (מ.ר. 27824)
שלומי אבני, עו"ד (מ.ר. 25023)
פלג, כהן, דויטש, מוסקוביץ - עורכי דין

15 למאי, 2011